

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Н.М. Бондаренко

Макіївський економіко-гуманітарний інститут

В статті розглянуто зовнішні та внутрішні фактори інноваційної активності, досліджено тенденції інноваційної активності промислових підприємств в Україні, запропоновано напрями створення привабливих умов інноваційного інвестування з метою підвищення інноваційної активності підприємств.

В сучасних економічних умовах підвищення інноваційної активності представляється одним з основних напрямів економічного розвитку промислового регіону.

Питанням визначення та підвищення інноваційної активності промислових підприємств присвячено наукові праці вітчизняних та закордонних вчених, а саме О.Амоші, М.Белопольського, В.Геєця, А.Турило, О.Ястремської, М.Йохна, Б.Санто. При цьому ряд питань ще потребує подальшої розробки, а саме питання аналізу факторів інноваційної активності, а також вибору напрямів підвищення інноваційної активності в регіоні. Цим обумовлено актуальність теми дослідження.

На інноваційну активність промислових підприємств оказують вплив фактори різної природи, які можна угрупувати у залежності від середі формування наступним чином:

– зовнішні державні фактори (політичні, правові, загальноекономічні фактори, тенденції інноваційної діяльності в державі, розвиток інноваційної інфраструктури тощо), які відображають вплив макросереді на інноваційну активність підприємств,

– зовнішні регіональні фактори (доля регіону в інноваційної діяльності держави, обсяг та структура інноваційних інвестицій в регіоні, інноваційна інфраструктура регіону, підтримка інноваційної діяльності з боку регіональних органів державної влади, інвестиційна привабливість регіону тощо),

– внутрішні фактори (специфічні характеристики галузевої приналежності підприємства, наявність пільг та державної підтримки, наявність матеріальних, фінансових, інформаційних та трудових

ресурсів, економічна політика та її інноваційна орієнтація, фінансовий стан та фінансові результати діяльності підприємства тощо).

Указані фактори впливу тісно пов'язані між собою та формують інноваційну активність суб'єктів господарювання.

Інноваційну активність підприємств можна проаналізувати за наступними показниками:

- питома вага підприємств, що впроваджували інновації (у розрізі напрямів інноваційної діяльності),

- питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової,

- кількість освоєних інноваційних видів продукції (у тому числі нових видів техніки),

- кількість впроваджених нових технологічних процесів (у тому числі маловідходних та ресурсозберігаючих).

В таблиці 1 наведено інформацію про інноваційну активність промислових підприємств України за період 2003-2008 роки з використанням даних офіційної статистики [1], а також динаміку представлених показників.

Таблиця 1

Інноваційна активність промислових підприємств

Показники	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	11,5	10	8,2	10	11,5	10,8
- до попереднього року, %	-	86,9	82,0	121,9	115,0	93,9
Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	5,6	5,8	6,5	6,7	6,7	5,9
- до попереднього року, %	-	103,6	112,1	103,1	100,0	88,1
Кількість освоєних нових видів продукції, найменувань	7416	3978	3152	2408	2526	2446
- до попереднього року, %	-	53,6	79,2	76,4	104,9	96,8
у т.ч. нових видів техніки	710	769	657	786	881	758
- до попереднього року, %	-	108,3	85,4	119,6	112,1	86,0
Кількість впроваджених нових технологічних процесів, найменувань	1482	1727	1808	1145	1419	1647
- до попереднього року, %	-	116,5	104,7	63,3	123,9	116,1
у т.ч. маловідходних, ресурсозберігаючих	606	645	690	424	634	680
- до попереднього року, %	-	106,4	106,9	61,5	149,5	107,3

За даними таблиці 1 бачимо, що інноваційна активність промислових підприємств протягом аналізованого періоду змінюється. Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, зменшувалась до 2005 року, але вже в 2007 році показник зрівнявся з відсотком 2003 року. Щорічно збільшуються питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової щорічно збільшується (окрім 2007 року, коли показник не змінився), а також кількість впроваджених нових технологічних процесів (окрім 2006 року, коли відбулося зменшення на 36,7 %). У 2009 році практично всі показники інноваційної активності зменшилися у порівнянні з 2008 роком (за винятком кількості впроваджених нових технологічних процесів, яка збільшилась на 16,1 %). До негативних змін також можна віднести динаміку показника кількості освоєних нових видів продукції, який щорічно зменшується (за винятком 2007 року, коли приріст показника склав 4,9 %).

В цілому показники інноваційної активності у 2009 року майже не змінились у порівнянні з 2003 роком (окрім освоєння нових видів продукції, цей показник зменшився майже у 3 рази). Це свідчить про відсутність розвитку інноваційних процесів у країні.

Підвищення інноваційної активності промислових підприємств потребує створення привабливих умов інноваційного інвестування, а саме:

- розвиток правових основ інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств в Україні з метою створення ефективного правового механізму гарантій захисту інвестицій,

- стабілізація та розвиток економічних процесів в окремих промислових регіонах, та в країні в цілому,

- сприяння розвитку банківської системи України через широке залучення іноземного капіталу, застосування сучасних банківських технологій та інструментів для забезпечення якості банківських послуг та направленню банківського капіталу до інноваційного інвестування,

- сприяння розвитку інноваційної та інвестиційної інфраструктури (фондових, товарних та універсальних бірж, депозитаріїв, інститутів спільного інвестування, інноваційних та інвестиційних фондів, технопарків, страхових компаній, науково-консультаційних центрів),

- реформа податкової системи та поетапне зниження податкового навантаження,

- державна фінансова підтримка інноваційних проектів, що пройшли відбір за встановленими критеріями.

Висновки

В цілому розробка та реалізація заходів з представлених напрямів надає можливості створення сприятливих умов для створення та функціонування нових підприємств, збільшення питомої ваги інноваційноактивних підприємств, дозволить активізувати інноваційне інвестування, збільшити надходження до бюджетів різних рівнів, забезпечить ефективне використання інноваційного потенціалу підприємств та прискорить інноваційні перетворення в економіці.

Бібліографічний список

1. Наука та інновації [Електроний ресурс]: Державний комітет статистики України. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>